

besiddelsen af fast ejendom eller efter omstændighederne af rørligt gods, uden at sædvanligt eksekutionsgrundlag er til stede.

3.1. Fogedrettens saglige kompetence og bevisførelsen ved denne ret

3.1.1. Retsplejerådets overvejelser og indstilling

Der har i den juridiske teori været tvivl om, hvordan fogedrettens saglige kompetence ved umiddelbare fogedforretninger bør afgrænses.

Retsplejerådet har overvejet, om det er muligt at formulere en regel, som klart afgrænser fogedrettens saglige kompetence, idet det vil være en fordel at eliminere den usikkerhed, som uenigheden i teorien er udtryk for. Det har samtidig været overvejet, om fogedrettens saglige kompetence i disse sager burde begrænses eller udvides.

De processuelle regler og sammensætningen af personalet sætter efter Retsplejerådets opfattelse i sig selv grænser for, hvilke sager man kan henlægge til fogedretten. Retsplejerådet har derfor ved drøftelserne vedrørende fastlæggelsen af fogedretternes saglige kompetence i de umiddelbare fogedforretninger overvejet, om det er ønskeligt og forsvarligt at forskyde grænserne mellem domsretten og fogedrettens saglige kompetence. I det omfang, besiddelseskrav tillades fuldbyrdet umiddelbart uden sædvanligt eksekutionsfundament, må det endvidere overvejes, om det bør kræves, at fogedretten beklædes af en jurist f.eks. i situationer, hvor den tilstand, som bestod forud for fuldbyrdelsen, ikke lader sig genoprette – f.eks. udsættelse af lejemål – og i situationer, hvor sager ikke er af rent rutinemæssig karakter.

Retsplejerådet finder ikke, at hensynet til retssikkerheden nødvendiggør, at de sager, som hidtil har været behandlet af fogedretten, overføres til domsrettens saglige kompetence, eller at der er behov for at opstille nærmere regler for, i hvilke tilfælde fogedretten skal beklædes af en jurist. Hensynet til retssikkerheden kan i denne henseende efter rådets opfattelse i tilstrækkeligt omfang tilgodeses ved at stille krav til rekvisitionens indhold, som gør det muligt allerede ved berømmelsen af fogedsagen at sikre, at kun helt ukomplicerede og rutineprægede sager overlades til det ikke-juridiske personale.

Retsplejerådet har endvidere overvejet, om der er retsområder, der i dag henhører under domsretten, som kunne overføres til fogedrettens saglige kompetence, således at fogedretten under umiddelbare fogedforretninger ud over at gennemføre selve besiddelseskravet kunne foretage endelig opgørelse af rekvisitens og rekvisiti mellemværende, således som

det i dag sker ved salg med ejendomsforbehold (kreditkøb).

Retsplejerådet konstaterer imidlertid, at parternes aftale er det eneste retsgrundlag i de sagskategorier, der særligt kunne komme på tale. Ved kreditkøb derimod suppleres parternes aftale af en række – tildels præceptive – bestemmelser, som har til formål at beskytte den svageste part i kontraktsforholdet. Denne forskel i retsgrundlaget er efter Retsplejerådets opfattelse en afgørende hindring for at udvide fogedrettens saglige kompetence.

Retsplejerådet har herefter fundet at måtte konkludere, at området for de umiddelbare fogedforretninger som hidtil bør være besiddelseskrav, for hvilke der efter forudgående dom kan gennemtvinges naturalopfyldelse.

Retsplejerådet har overvejet, om fogedrettens saglige kompetence herudover bør begrænses således, at fogedretten kan afvise at tage stilling til sager, der indebærer en vanskelig bevisbedømmelse og komplicerede retlige spørgsmål (klarhedskriteriet), eller om der i princippet bør være fuldstændig saglig parallelitet mellem reglene om naturalopfyldelse med eller uden særligt retsgrundlag, således at det alene er processuelle hensyn, som begrænser anvendelsesområdet for de umiddelbare fogedforretninger.

Klarhedskriteriet er efter Retsplejerådets opfattelse vagt og upræcist, og afgrænsningen af fogedrettens saglige kompetence på dette grundlag lader sig kun gennemføre ved at undersøge hver enkelt sags type for sig – f.eks. lejesager, tilbagetagelse af løsøre, besiddelseskrav mellem ægtefæller osv. – og herefter overveje, om netop denne sagstype er velegnet til behandling uden særligt eksekutionsgrundlag, idet den grad af »klarhed«, som kræves, varierer alt efter kravets karakter. Hertil kommer, at også regler om bevisførelsens omfang, indsigelsernes karakter m.v. skal indgå i bedømmelsen, ofte med forskellig vægt efter kravets karakter. Afgrænsningen af fogedrettens saglige kompetence på denne måde vil således have en kasuistisk karakter.

Retsplejerådet har derfor ikke fundet det muligt at opstille en mere generel regel, som på grundlag af klarhedskriteriet kan afgrænse fogedrettens saglige kompetence.

Ved afgrænsningen af fogedrettens saglige kompetence alene på grundlag af processuelle hensyn er det derimod muligt at opstille en generel regel, der går ud på, at krav, som efter forudgående dom vil kunne gennemtvinges til naturalopfyldelse, og for hvilke der i fogedretten kan føres bevis, kan gennemtvinges under en umiddelbar fogedforretning. En sådan regel indebærer i princippet, at det alene afhænger af indholdet af de retsregler, der regulerer kravet,